



UNIVERSITETET I
NORDLAND

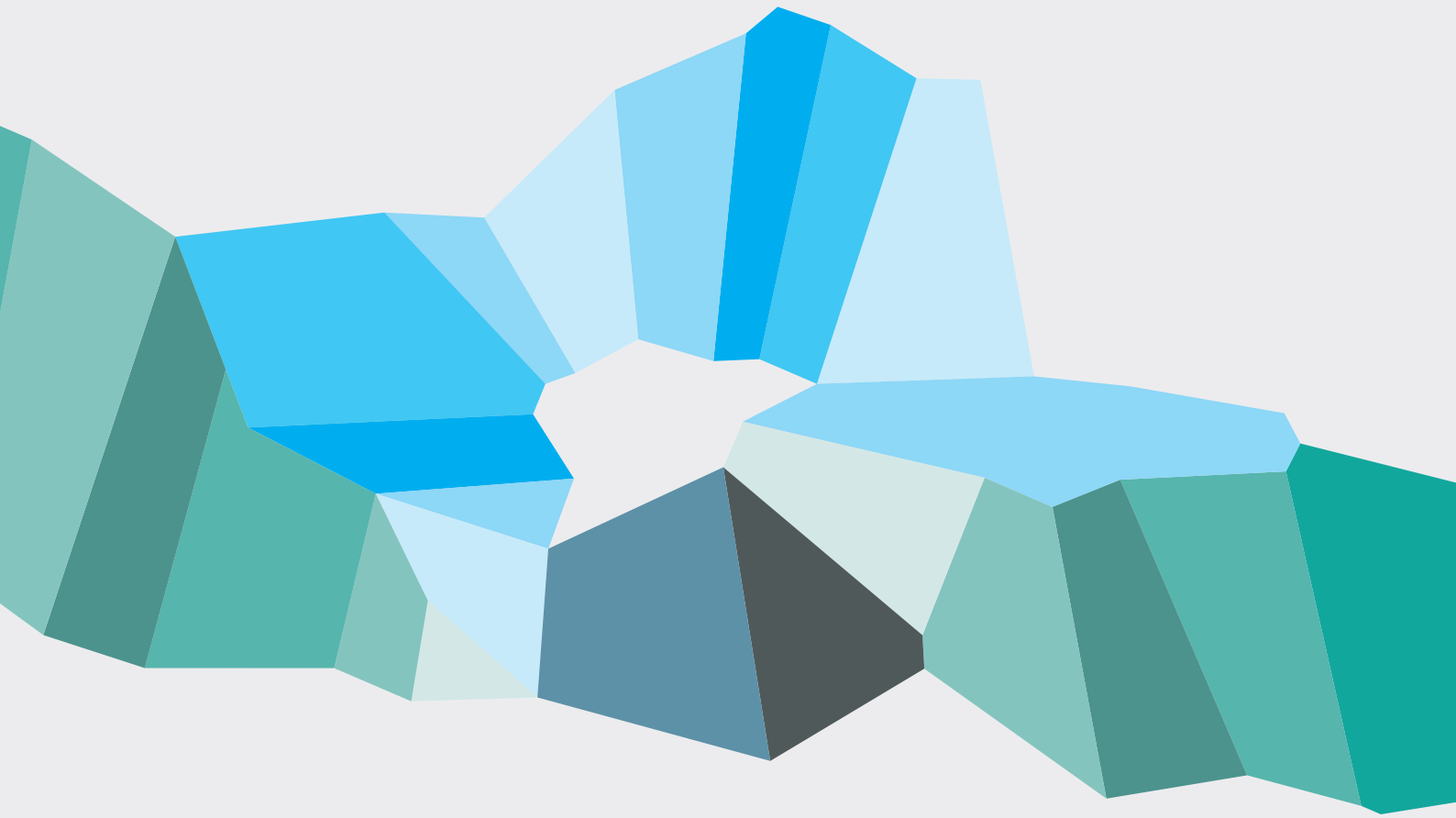
HANDELSHØGSKOLEN I BODØ • HHB

Senter for innovasjon og bedriftsøkonomi, SIB AS

Thor-Erik Sandberg Hanssen

Universitetet i Nordland

Nåværende og potensielle studenters vurdering
av institusjonens attraktivitet



Universitetet i Nordland
Nåværende og potensielle studenters vurdering av institusjonens attraktivitet

av

Thor-Erik Sandberg Hanssen

Universitetet i Nordland
Handelshøgskolen i Bodø
Senter for Innovasjon og Bedriftsøkonomi (SIB AS)
hhb@uin.no

Tlf. +47 75 51 72 00

SIB-rapport 4/2014

Utgivelsesår: 2014
ISSN 1890-3584

FORORD

Denne rapporten er finansiert av Nordland fylkeskommune og Universitetet i Nordland (UiN). Hovedformålet med prosjektet er å finne ut hvordan UiN kan bli et mer attraktivt studiested og i hvilken grad UiN oppfyller studentenes ønsker og forventninger.

Rapporten er skrevet av seniorforsker Thor-Erik Sandberg Hanssen. Forskningsleder Gisle Solvoll har fungert som prosjektleder.

Vi vil spesielt takke rådgiver Anniken Widje ved studieadministrasjonen, Universitetet i Nordland for hennes innspill til spørreundersøkelsen som ble gjennomført blant studentene ved Universitetet i Nordland. I tillegg vil vi takke seksjonsleder Erlend Fjose i Nordland fylkeskommune for bistand med frembringelse av e-postadresser til elever i den videregående skole i Nordland.

Bodø, 24. juli 2014

Gisle Solvoll
Forskningsleder

INNHOOLD

FORORD	I
SAMMENDRAG	III
1. INNLEDNING	1
1.1 BAKGRUNN OG FORMÅL.....	1
1.2 METODISK OPPLÉGG OG DATAKILDER.....	2
1.3 MODELL FOR VURDERING AV VIKTIGHET AV OG TILFREDSHET MED UNIVERSITETET I NORDLAND	2
2. FAKTORER SOM PÅVIRKER VALG AV STUDIESTED.....	5
2.1 FAKTORER SOM PÅVIRKER VALG AV STUDIESTED	5
2.2 OPPSUMMERING	7
3. VALG AV STUDIESTED	8
3.1 ULIKE FAKTORERS BETYDNING FOR VALG AV STUDIESTED?	8
3.1.1 <i>Forhold ved utdanningsinstitusjonen</i>	8
3.1.2 <i>Forhold ved studentbyen</i>	9
3.1.3 <i>Forhold relatert til økonomi</i>	9
3.2 ULIKHETER MELLOM SØKERE TIL UIN OG SØKERE TIL ANDRE STUDIESTEDER	10
3.3 OPPSUMMERING	11
4. VURDERING AV UNIVERSITETET I NORDLAND.....	12
4.1 ELEVER I DEN VIDEREGÅENDE SKOLE SINE VURDERINGER	12
4.1.1 <i>Forhold ved UiN</i>	12
4.1.2 <i>Forhold ved studentbyen Bodø</i>	12
4.1.3 <i>Økonomiske forhold ved studieoppholdet</i>	13
4.2 STUDENTER VED UNIVERSITETET I NORDLAND SINE VURDERINGER	13
4.2.1 <i>Forhold ved UiN</i>	13
4.2.2 <i>Forhold ved studentbyen Bodø</i>	14
4.2.3 <i>Økonomiske forhold ved studiestedet</i>	14
4.3 NÅVÆRENDE STUDENTERS VURDERING OG POTENSIELLE STUDENTERS OPPFATNING AV UIN.....	15
4.4 OPPSUMMERING	16
5. VEIEN MOT ET MER ATTRAKTIVT UNIVERSITET I NORDLAND.....	18
5.1 VIKTIGHET OG TILFREDSHET	18
5.2 OPPSUMMERING	21
REFERANSER	22

SAMMENDRAG

Formålet med dette arbeidet har vært å avdekke hvilke faktorer som avgjør hvor ungdommen i Nordland velger å studere, hvor tilfreds studenter ved UiN er med forhold ved studiestedet og gi anbefalinger om hvilke faktorer UiN bør fokusere på for å tiltrekke seg flere studenter.

Hva avgjør ungdommens valg av studiested?

De viktigste faktorene når elever i den videregående skole velger hvor de helst ønsker å studere er:

- Utdanningsinstitusjonens studieprogram.
- Kvaliteten på de studier som tilbys.
- Studentmiljøet.

Hvor tilfreds er studentene ved UiN med å studere i Bodø?

De forhold studentene ved UiN er mest tilfreds med er:

- Mulighetene for friluftsliv.
- Byens størrelse.
- Kvaliteten på foreleserne og studier.

De forhold studentene ved UiN er minst tilfreds med er:

- Tilgangen på studenthybler.
- Hybelkostnadene.
- Transportkostnadene ved reiser mellom studie- og hjemsted.

Hvordan kan UiN gjøres mer attraktivt for fremtidige studenter?

De viktigste tiltakene som kan iverksettes for å gjøre UiN mer attraktivt for fremtidige studenter er:

- Øke tilgangen på studenthybler, noe som på sikt også vil bidra til reduserte leiepriser.
- Utvikle universitetets studieprogram.
- Forbedre kvaliteten på de studier universitetet tilbyr.

1. INNLEDNING

Nedenfor vil vi redegjøre for bakgrunnen og formålet med denne rapporten. Videre presenteres det metodiske opplegget som er fulgt og de kilder som er benyttet.

1.1 BAKGRUNN OG FORMÅL

Universitetet i Nordland (UiN) skal fungere som en viktig rekrutteringsarena for næringsliv og offentlig sektor i Nordland. I tillegg er UiN en viktig arbeidsgiver i Bodø og institusjonens betydning vil ytterligere øke når aktiviteten på Bodø hovedflystasjon trappes ned.

Studier har vist at en svært stor andel av de som studerer i samme fylke som de er oppvokst i tar seg jobb i hjemfylket (Røberg, 2014). Dette betyr at om en får flere ungdommer fra Nordland til å studere ved UiN vil næringsliv og offentlig sektor i fylket få bedre tilgang på høyt utdannet arbeidskraft. Således vil UiN sin suksess ha betydning for utviklingen av så vel Bodø kommune som Nordland fylke. Et godt studietilbud og omdømme vil kunne være avgjørende for at universitetet skal få flere studenter, noe som i sin tur vil øke antall ansatte ved UiN og i de servicebedriftene som betjener studentene.

Studentenes valg av studiested påvirkes av flere forhold, blant annet forventet utbytte av å studere ved institusjonen, institusjonens omdømme, fagtilbud, sosialt miljø, geografisk lokalisering, m.m.

Hovedformålet med denne rapporten er å finne ut hvordan UiN kan bli et mer attraktivt studiested. Dette vil bli gjort ved å kartlegge hvordan ungdom i Nordland vektlegger ulike faktorer ved valg av studiested og i hvilken grad UiN tilfredsstillere disse faktorene.

Følgende problemstillinger vil bli belyst:

1. Hvilke faktorer avgjør hvor fremtidige studenter velger å studere?
2. Hvor tilfreds er studenter ved UiN med forhold knyttet til universitetet, forhold knyttet til Bodø som studentby og økonomiske forhold ved å studere i Bodø?
3. Hvilke faktorer bør UiN fokusere på for å tiltrekke seg flere studenter?

Den første problemstillingen fokuserer på hva ungdom i Nordland vektlegger ved valg av studiested. Den andre problemstillingen kartlegger hvor tilfreds studenter er med å studere ved UiN. Denne problemstillingen vil således identifisere styrker og svakheter ved UiN som utdanningsinstitusjon. Den tredje problemstillingen vil identifisere hvilke faktorer det er viktigst å fokusere på for å gjøre UiN mer attraktivt som studiested.

1.2 METODISK OPPLEGG OG DATAKILDER

Rapporten er skrevet med utgangspunkt i både sekundær- og primærdata. Sekundærdata ble innhentet for å skaffe oss en oversikt over den forskningen som finnes om hvilke faktorer som avgjør studenters valg av studiested. Denne litteraturgjennomgangen gav oss nyttige innspill til utformingen av spørreundersøkelsene som ble benyttet til innhenting av primærdata.

Prosjektets to første problemstillinger er besvart ved bruk av spørreskjema som ble sendt til skoleelever ved videregående skoler i Nordland samt til studenter ved UiN. Følgende respondenter fikk tilsendt spørreskjema elektronisk:

- *Ungdom som våren 2014 søkte høyere utdanning.* Like etter at fristen for å søke på Samordnet opptak gikk ut våren 2014 ble en web-basert spørreundersøkelse (Questback) sendt til alle de 2 193 elevene som gikk siste år på studiespesialisering i den videregående skole i Nordland. Etter to runder med purring ble undersøkelsen avsluttet den 26. mai 2014 etter at 462 svar var kommet inn. Formålet med denne undersøkelsen var å kartlegge hvilke faktorer elevene vektlegger ved valg av studiested.
- *Studenter ved UiN.* Disse bidro med kunnskap om hvor fornøyd de er med faglige, sosiale og øvrige forhold ved studiestedet. Denne gruppen ble intervjuet med et web-basert spørreskjema (Questback) høsten 2013. I overkant av 5 200 studenter ble invitert til å delta i undersøkelsen. Etter 2 purringer var det kommet svar fra nesten 1 500 studenter.

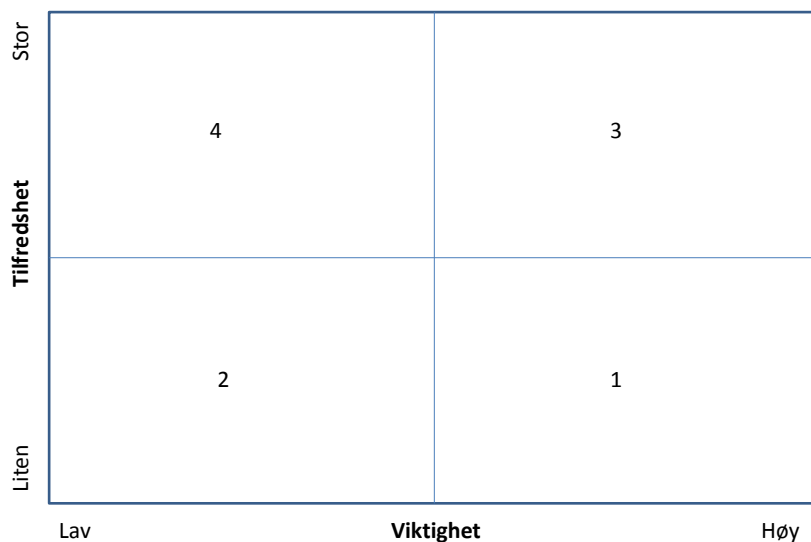
Det fremkommer av tabell 1-1 at svarprosenten blant elevene i den videregående skole var på 21 %, og at svarprosenten blant studentene ved UiN var på 28 %. Vi anser dette som tilstrekkelig til å gi et troverdig bilde av hvilke faktorer elever i den videregående skole vektlegger ved valg av studiested, og studentene ved UiN sin tilfredshet med de forhold de spørres om.

Tabell 1-1: Svarprosent spørreundersøkelser.

	<i>Utleverte skjema</i>	<i>Mottatte skjema</i>	<i>Svarprosent</i>
Elever i den videregående skole	2 193	462	21 %
Studenter ved UiN	5 232	1 471	28 %

1.3 MODELL FOR VURDERING AV VIKTIGHET AV OG TILFREDSHET MED UNIVERSITETET I NORDLAND

Et viktig formål med denne rapporten er å anslå hvor viktig ulike faktorer er for valg av studiested, samt hvordan UiN er målt på de samme faktorene. I analysen vil det være viktig å se de to vurderingene i sammenheng. Dette kan gjøres ved å lage en matrise, der vurdering av UiN registreres langs den vertikale aksen og viktigheten til de samme faktorene registreres langs den horisontale aksen. En slik matrise er skissemessig illustrert i figur 1-1.



Figur 1-1: Matrise for visualisering av ulike faktorerets betydning for valg av studiested og hvordan UiN vurderes på de samme faktorene.

Viktigheten av enkeltfaktorer kvantifiseres fra 1 (svært lite viktig) til 5 (svært viktig) mens tilfredsheten kvantifiseres fra 1 (svært lite bra) til 5 (svært bra). Vi kan sette et aksekors inn i figuren, der midtalternativet "verken viktig eller uviktig" for viktighet og "noe bra" for tilfredshet utgjør aksekors. På denne måten får figuren 4 bokser som vi har nummerert 1 til 4.

"Vår" skala er i utgangspunktet en ordinalskala hvor det tydelig fremkommer at 5 er bedre enn 4 som igjen er bedre enn 3, osv. Problemene med en slik skala er at man ikke uten videre kan si at avstanden mellom for eksempel 2 og 3 er like stor som avstanden mellom 4 og 5. Til tross for at man strekker egenskapene til denne skalaen langt ved å benytte gjennomsnittet, gir verdiene en indikasjon på respondentenes vurdering av situasjonen.¹

Ved en inndeling av figuren i fire bokser, vil en naturlig "tolking" av boksene være som følger:

- Faktorer i boks 1 (Høy viktighet og liten tilfredshet): Her må tiltak iverksettes; viktige faktorer med lav tilfredshet blant studentene ved UiN.
- Faktorer i boks 2 (lav viktighet og liten tilfredshet): Her bør tiltak vurderes iverksatt. Brukerne er lite tilfreds med disse faktorene, men samtidig er faktorene av liten betydning for studenter ved UiN.
- Faktorer i boks 3 (høy viktighet og høy tilfredshet): Her er det ikke behov for ytterligere tiltak. Dette er viktige faktorer som studentene ved UiN er tilfredse med.

¹ Se for eksempel Hair m.fl. (1998) for mer informasjon om ordinaldata og bruk av ikke-metriske datasett.

- Faktorer i boks 4 (lav viktighet og høy tilfredshet): Her er det ikke behov for å iverksette ytterligere tiltak. Dette er lite viktige faktorer som studentene ved UiN har er tilfreds med.

Hva som bør gjøres med de ulike faktorene alt etter hvilken boks de havner i, kan imidlertid ikke kun vurderes ut fra viktighet og tilfredshet. Før tiltak gjennomføres må en også innhente opplysninger om kostnadene ved å iverksette aktuelle tiltak.

2. FAKTORER SOM PÅVIRKER VALG AV STUDIESTED

Konkurransen om å tiltrekke seg studenter har ført til at en rekke studier har blitt gjennomført for å avdekke i hvilken grad ulike faktorer påvirker ungdom sitt valg av studiested. I dette kapitlet presenteres de funn som er gjort i noen av disse studiene og de faktorene som vil bli gjenstand for analyse i denne rapporten.

2.1 FAKTORER SOM PÅVIRKER VALG AV STUDIESTED

Forskningen på hvilke faktorer som påvirker valg av studiested kan tematisk deles i tre: (1) studier av valgmodeller, (2) studier av hvilke kilder potensielt fremtidige studenter benytter for å tilegne seg relevant informasjon, og (3) studier av hvilke faktorer det er som påvirker valg av studiested (Obermeit, 2012).

Det benyttes generelt tre typer valgmodeller i litteraturen om valg av studiested; økonomiske modeller, sosiologiske modeller og kombinasjonsmodeller (Jackson, 1982). De økonomiske modellene er basert på antakelsen om at fremtidige studenter er rasjonelle, at de evaluerer all tilgjengelig informasjon og sammenligner fordeler og ulemper ved de ulike alternativ før de velger ved hvilken utdanningsinstitusjon de helst ønsker å studere (DesJardins og Toutkoushian, 2005). De sosiologiske modellene spesifiserer et sett med sosiale og individuelle faktorer, slik som for eksempel påvirkning av familie og venner, som har en effekt på utdanningsmessige ambisjoner (Jackson, 1982) og som således kan innvirke på valg av studiested. Kombinasjonsmodellene deler de rasjonelle forutsetningene som ligger til grunn for de økonomiske modellene og inkorporerer elementer fra de sosiologiske modellene i disse (Jackson, 1982).

For å velge studiested, vil de fleste fremtidige studenter tilegne seg informasjon som er relevant for deres beslutning enten ved å aktivt oppsøke slik informasjon eller ved å benytte seg av informasjon som kommer direkte fra utdanningsinstitusjonene (Obermeit, 2012). Viktige informasjonskilder for fremtidige studenter inkluderer internett (Pampaloni, 2010), publikasjoner fra utdanningsinstitusjonene (Briggs, 2006) og elevenes sosiale nettverk (Galotti og Mark, 1994).

Utdanningsinstitusjoners akademiske omdømme er av blant annet Briggs (2006) og To m.fl. (2014) funnet å være den viktigste faktoren ved valg av studiested. Videre oppgav respondentene i en studie av Soutar og Turner (2002) at de foretrakk universitet med et godt akademisk omdømme. Andre faktorer som er funnet å påvirke fremtidige studenters valg av studiested er kvaliteten på institusjonens forelesere (Soutar og Turner, 2002), og at institusjonen tilbyr kurs som de fremtidige studenter virkelig ønsker å følge (Soutar og Turner, 2002). Utformingen av institusjonenes studieprogram er således av stor viktighet for studentrekruttering.

I mange land gjør fremtidige studenter finansielle vurderinger ved valg av studiested. Faktorer knyttet til skolepenger, lån, stipend og muligheten for å arbeide deltid ved siden av studiene er alle viktige (Obermeit, 2012). Kort avstand mellom studie- og hjemsted er også rangert høyt blant faktorer som påvirker valg av utdanningssted (Soutar og Turner, 2002). I

tillegg til å redusere kostnadene knyttet til hjemreiser, bidrar kort vei hjem til at studentene kan opprettholde kontakten med familie og venner på en god måte.

Denne rapporten fokuserer på faktorer som påvirker elever i den videregående skole i Nordland sitt valg av studiested, og i hvilken grad studentene ved UiN er tilfreds med de samme faktorene. I tabell 2-1 presenteres de faktorer som påvirker valg av studiested som er inkludert i vår studie. Listen er generert på grunnlag av litteratursøk og samtaler med ansatte i studieadministrasjonen ved UiN.

Tabell 2-1: Faktorer som påvirker valg av studiested.

Faktor	Forklaring
<i>Forhold ved utdanningsinstitusjonen</i>	
Program	Studieprogrammet ved utdanningsinstitusjonen.
Kvalitet	Kvaliteten på utdanningsinstitusjonens studier.
Miljø	Studentmiljøet.
Forelesere	Forelesernes kvalitet.
Omdømme	Utdanningsinstitusjonens omdømme.
Kontakter	Potensialet for å knytte kontakter som vil være nyttig i arbeidslivet.
Synlighet	Ansattes synlighet i den offentlige debatt.
Studenter	Utdanningsinstitusjonen har mange studenter.
Utlandet	Mulighetene for å gjennomføre deler av studiene i utlandet.
<i>Forhold ved byen der utdanningsinstitusjonen er lokalisert</i>	
Innbyggere	Byen der utdanningsinstitusjonen er lokalisert har mange innbyggere.
Hybler	Tilgang på studenthybler.
Friluftsliv	Mulighetene for friluftsliv.
Kultur	Kulturtilbudet (både som tilskuer og som deltaker/utøver).
Idrett	Idrettstilbudet (både som tilskuer og som deltaker/utøver).
<i>Økonomiske forhold</i>	
Transport	Transporttilbudet mellom utdanningsinstitusjon og hjemsted.
Transportkostnad	Transportkostnaden mellom utdanningsinstitusjon og hjemsted.
Deltidsjobb	Tilgangen på deltidsjobber.
Avstand	Utdanningsinstitusjonen er lokalisert nært studentens hjemsted.
Hybelkostnad	Kostnaden ved å leie hybel.

Faktorene i tabell 2-1 er kategorisert etter om de er relatert til (1) forhold ved selve utdanningsinstitusjonen, (2) forhold ved byen der utdanningsinstitusjonen er lokalisert eller (3) økonomiske forhold ved å studere ved den enkelte institusjon. Denne kategoriseringen gir således et rammeverk for hvilke samfunnsaktører det er som kan påvirke den enkelte faktor. Det vil si; utdanningsinstitusjonen kan selv påvirke faktorene som er direkte relatert til den, lokale myndigheter har innflytelse på faktorene som er relatert til forhold ved byen hvor utdanningsinstitusjonen er lokalisert. De økonomiske forholdene kan delvis påvirkes av regionale og nasjonale myndigheter.

2.2 OPPSUMMERING

I dette kapittelet har vi gitt en kort presentasjon av tidligere forskning på faktorer som påvirker valg av studiested. I tillegg er de faktorer som det fokuseres på i denne rapporten presentert. Disse faktorene er kategorisert etter om de er relatert til forhold ved utdanningsinstitusjonen, forhold ved byen der utdanningsinstitusjonen er lokalisert eller forhold som i vid forstand kan relateres til kostnader ved å studere ved den enkelte utdanningsinstitusjon.

3. VALG AV STUDIESTED

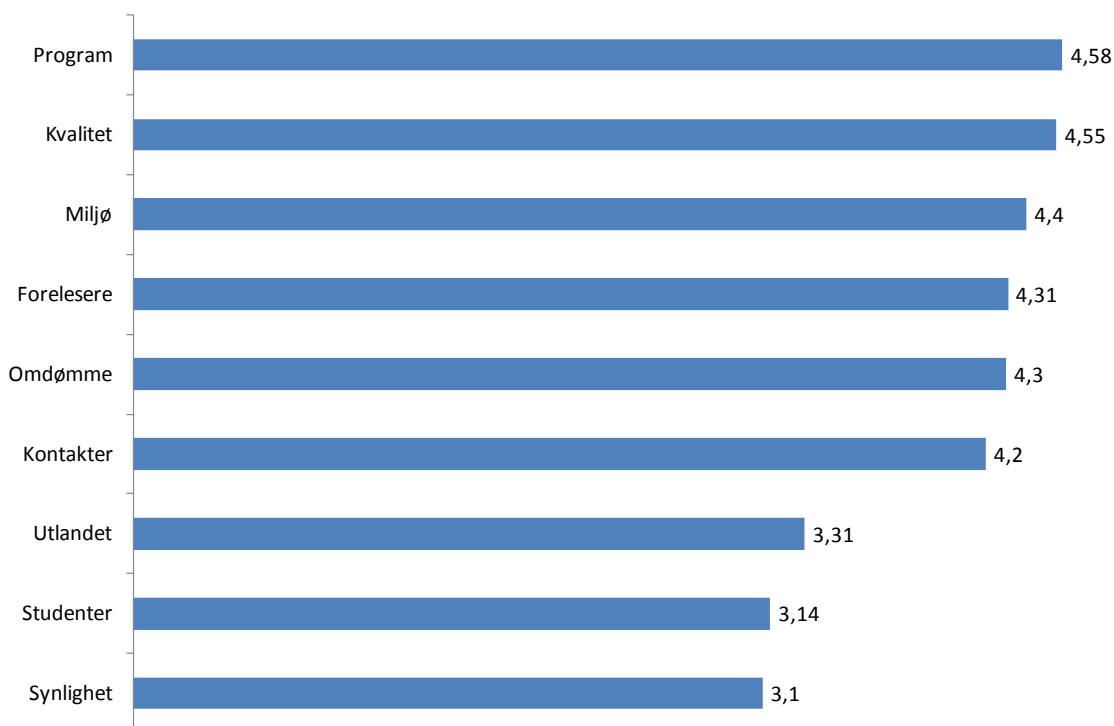
I det følgende vil vi presentere hvilke faktorer elever ved de videregående skoler i Nordland vektlegger ved valg av studiested. Vi ser først på hvilken betydning faktorene har uavhengig av ved hvilket studiested elevene helst ønsker å studere. Deretter skiller vi ut de elevene som helst ønsker å studere ved UiN, og ser nærmere på hvilke faktorer disse elevene vektlegger annerledes enn de som helst ønsker å studere ved andre utdanningsinstitusjoner.

3.1 ULIKE FAKTORERS BETYDNING FOR VALG AV STUDIESTED?

For å kartlegge de ulike faktorerens betydning for valg av studiested ble elevene bedt om å rangere fra 1 (svært lite viktig) til 5 (svært viktig) hvor viktig 9 faktorer relatert til lærestedet, 5 faktorer relatert til studentbyen og 5 faktorer relatert til kostnader, var for deres valg av studiested.

3.1.1 Forhold ved utdanningsinstitusjonen

Studieprogrammet er den faktor ved lærestedet som er viktigst når elevene velger hvilken utdanningsinstitusjon de helst ønsker å studere ved. Den videre rangering av viktighet av forhold ved lærested fremkommer av figur 3-1.

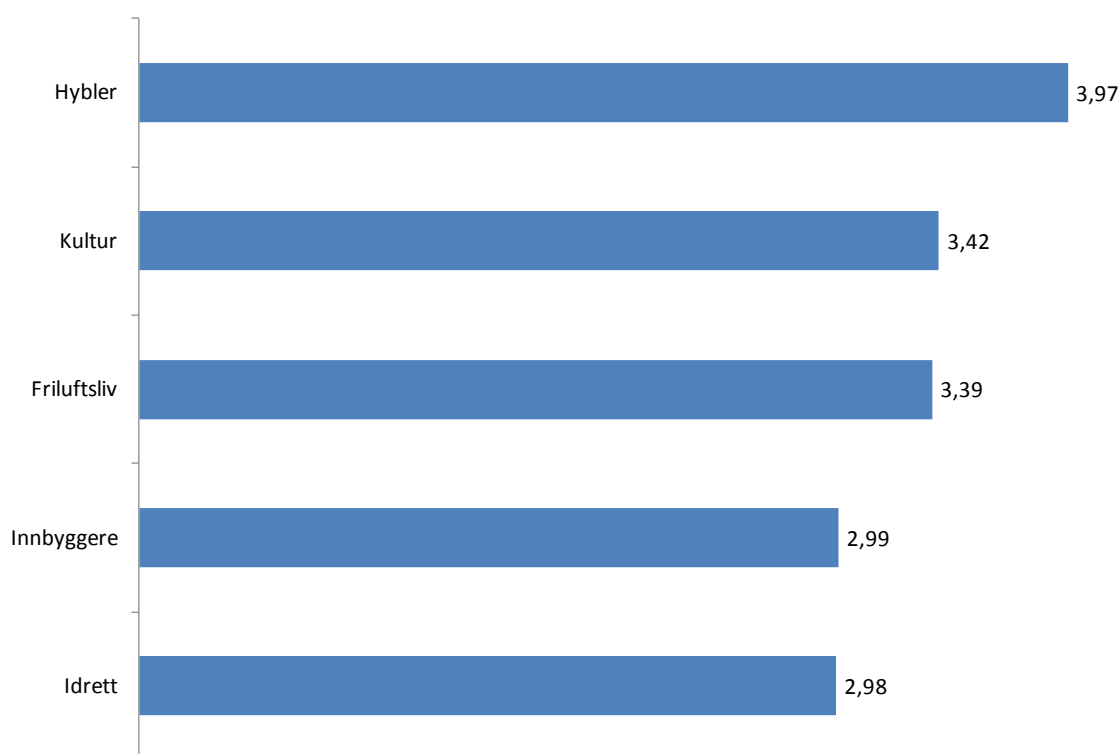


Figur 3-1: Betydning av forhold ved utdanningsinstitusjon for valg av studiested (1=svært lite viktig, 2=lite viktig, 3=verken viktig eller uviktig, 4=viktig, 5=svært viktig).

Av de ni faktorene som er relatert til lærestedet er de ansattes synlighet i samfunnsdebatten minst viktig, men med en verdi på 3,1 innebærer dette at ingen av faktorene relatert til lærestedet oppleves som lite viktig av elever i den videregående skole i Nordland som planlegger å studere.

3.1.2 Forhold ved studentbyen

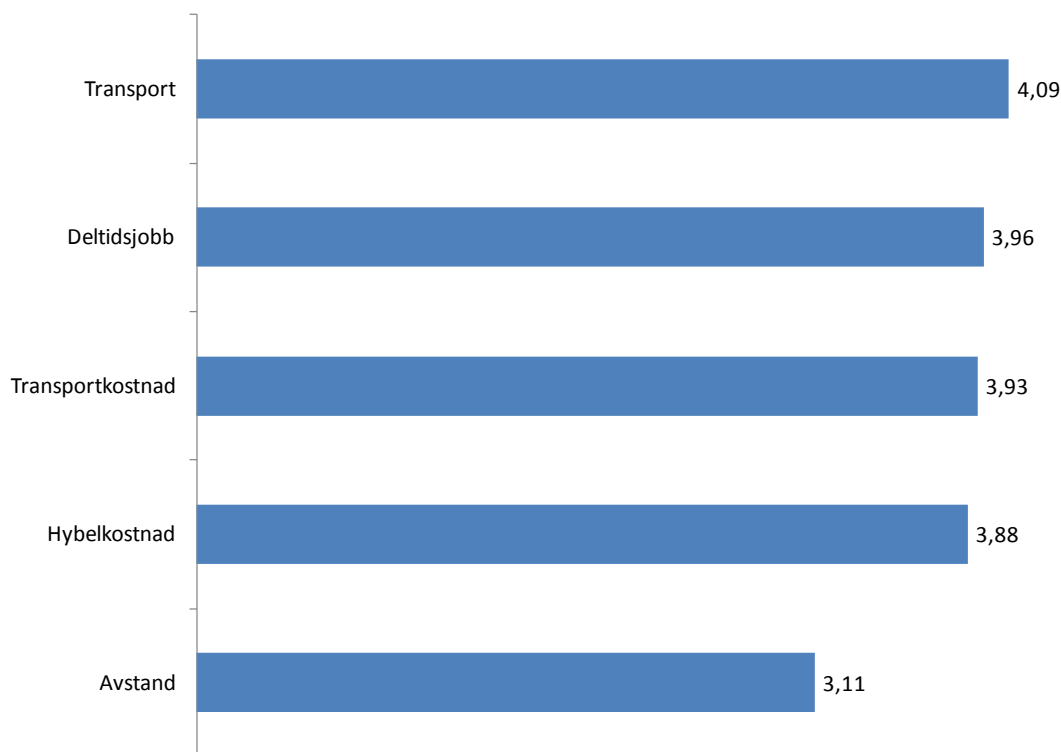
Når elevene i den videregående skole velger hvor de helst ønsker å studere er tilgangen på studenthybler den viktigste faktoren ved studentbyen. Byens kulturtilbud og mulighetene for friluftsliv er også faktorer som vektlegges. Antall innbyggere og idrettstilbudet (som deltaker og tilskuer) synes derimot å være av forholdsvis liten betydning (se figur 3-2).



Figur 3-2: Betydning av forhold ved studentby for valg av studiested (1=svært lite viktig, 2=lite viktig, 3=verken viktig eller uviktig, 4=viktig, 5=svært viktig).

3.1.3 Forhold relatert til økonomi

Transporttilbudet mellom utdanningsinstitusjonen og elevenes hjemsted er viktig for potensielt fremtidige studenter. Et godt transporttilbud øker muligheten for at studentene kan reise på det tidspunkt de ønsker, noe som reduserer tidsbruken på reiser. Tilgangen på deltidsjobber, transportkostnader og hybelkostnader er også viktig. Derimot er det ikke spesielt viktig, sammenlignet med de øvrige faktorene i figur 3-3, at utdanningsinstitusjonen er beliggende nært studentens hjemsted.



Figur 3-3: Betydning av økonomiske forhold for valg av studiested (1=svært lite viktig, 2=lite viktig, 3=verken viktig eller uviktig, 4=viktig, 5=svært viktig).

3.2 ULIKHETER MELLOM SØKERE TIL UIN OG SØKERE TIL ANDRE STUDIESTEDER

Elevene ved de videregående skoler ble bedt om å oppgi ved hvilket universitet/høgskole de helst ønsket å studere høsten 2014. I tabell 3-1 presenteres de faktorer hvor det er statistisk signifikant forskjell i hvordan faktorene vektlegges av (1) elevene som helst ønsker å studere ved UiN og (2) elevene som helst ønsker å studere ved en annen utdanningsinstitusjon.

Det fremkommer av tabell 3-1 at den eneste faktoren elevene som helst ønsker å studere ved UiN oppgir som viktigere enn det elever som helst ønsker å studere ved et annet studiested gjør, er at utdanningsinstitusjonen er lokalisert nært studentens hjemsted.

Av faktorene som er signifikant viktigere for elever som helst ønsker å studere ved et annet studiested enn UiN, er differansen mellom de to gruppene størst når det gjelder viktigheten av transportkostnaden mellom utdanningsinstitusjonen og hjemsted, muligheten for å gjennomføre deler av studiene i utlandet og antall innbyggere i den by studiestedet er lokalisert.

Tabell 3-1: Faktorer som vektlegges ulikt av de som ønsker å studere ved UiN og de som ønsker å studere ved andre studiesteder.^{a*}

Faktor	Ønsket studiested		Differanse (1-2)
	UiN (1)	Øvrige (2)	
Avstand	4,53	2,68	1,85
Omdømme	4,08	4,36	-0,28
Program	4,30	4,65	-0,35
Forelesere	4,02	4,38	-0,36
Hybelkostnad	3,56	3,97	-0,41
Miljø	4,00	4,51	-0,51
Kvalitet	4,12	4,66	-0,54
Kultur	2,99	3,54	-0,55
Innbyggere	2,55	3,11	-0,56
Utlandet	2,84	3,43	-0,59
Transportkostnad	3,47	4,11	-0,64

^a Statistisk signifikant forskjell ($p < 0,05$) i hvor viktig elever som helst ønsker å studere ved UiN og elever som helst ønsker å studere ved et annet studiested vurderer faktorene.

* (1=svært lite viktig, 2=lite viktig, 3=verken viktig eller uviktig, 4=viktig, 5=svært viktig).

3.3 OPPSUMMERING

I dette kapitlet har vi presentert i hvilken grad elever i den videregående skole i Nordland som planlegger å studere ved et universitet eller en høyskole fra høsten 2014, vektlegger ulike faktorer ved både utdanningsinstitusjon og studentby. Vi vil spesielt trekke frem følgende forhold.

- De tre viktigste faktorene når elever i den videregående skole velger hvor de helst ønsker å studere er: utdanningsinstitusjonens studieprogram, kvaliteten på de studier som tilbys og studentmiljøet.
- Den eneste faktoren elever som helst ønsker å studere ved UiN vektlegger høyere enn studenter som helst ønsker å studere ved andre institusjoner er kort avstand mellom studie- og hjemsted.

4. VURDERING AV UNIVERSITETET I NORDLAND

I det følgende vil vi, på grunnlag av spørreundersøkelsen som ble gjennomført blant elever ved videregående skoler i Nordland og studenter ved UiN, drøfte hvordan disse gruppene vurderer en rekke faktorer relatert til det å studere ved UiN.

4.1 ELEVER I DEN VIDEREGÅENDE SKOLE SINE VURDERINGER

I dette avsnittet presenteres hvordan elever i den videregående skole vurderer forhold relatert til studier ved UiN.²

4.1.1 Forhold ved UiN

De to faktorene relatert til lærestedet som elevene i den videregående skole i Nordland vurderer at UiN er best på er kvaliteten på de studier UiN tilbyr og studentmiljøet ved institusjonen. Forelesernes kvalitet vurderes også som bra. De samme vurderinger gjøres også for mulighetene til å knytte kontakter som vil være nyttig i arbeidslivet. Videre rangering av faktorene relatert til UiN som lærested, fremkommer av tabell 4-1.

Tabell 4-1: Elever i den videregående skole sin vurdering av forhold ved UiN som lærested.*

Faktor	Vurdering
Kvalitet	3,93
Miljø	3,93
Forelesere	3,89
Kontakter	3,83
Omdømme	3,77
Program	3,64
Utlandet	3,45
Synlighet	3,17
Studenter	3,11

*(1=svært lite bra, 2=lite bra, 3=noe bra, 4=bra, 5=svært bra).

4.1.2 Forhold ved studentbyen Bodø

Mulighetene for friluftsliv er det forhold Bodø rangeres best på av de fem faktorene som er relatert til Bodø som studentby. Idrettstilbudet, antall innbyggere og kulturtilbudet er også faktorer elevene i den videregående skole synes Bodø er god på. Tilgangen på studenthybler i Bodø synes elevene derimot at er mindre bra.

² Elevenes måtte ta stilling til ulike påstander. Hvor enig de var i påstandene ble oppgitt på en skala fra "helt enig" til "helt uenig". Påstandene var ladet positivt. Vi har derfor tolket "helt enig" som "svært bra", "enig" som "bra", "verken enig eller uenig" som "noe bra", "uenig" som "lite bra" og "helt uenig" som "svært lite bra".

Tabell 4-2: Elever i den videregående skole sin vurdering av forhold ved Bodø som studentby.*

<i>Faktor</i>	<i>Vurdering</i>
Friluftsliv	4,03
Idrett	3,55
Innbyggere	3,40
Kultur	3,34
Hybler	2,47

*(1=svært lite bra, 2=lite bra, 3=noe bra, 4=bra, 5=svært bra).

4.1.3 Økonomiske forhold ved studieoppholdet

Den økonomiske faktor Bodø vurderes best på blant elevene i den videregående skole er avstanden mellom studiestedet og elevenes hjemsted. Transporttilbud og -kostnad mellom hjem- og studiested vurderes også som relativt godt, noe også mulighetene for å finne deltidsjobb vurderes å være. Derimot er elevene av den oppfatning at kostnadene til hybel er mindre bra; dvs. at det er dyrt å bo på hybel i Bodø.

Tabell 4-3: Elever i den videregående skole sin vurdering av økonomiske forhold ved å studere i Bodø.*

<i>Faktor</i>	<i>Vurdering</i>
Avstand	4,43
Transport	3,71
Transportkostnad	3,55
Deltidsjobb	3,54
Hybelkostnad	2,63

*(1=svært lite bra, 2=lite bra, 3=noe bra, 4=bra, 5=svært bra).

4.2 STUDENTER VED UNIVERSITETET I NORDLAND SINE VURDERINGER

I dette avsnittet presenteres hvordan studenter ved UiN opplever faktorer relatert til det å studere ved UiN.

4.2.1 Forhold ved UiN

De to faktorene ved UiN som studentene ved institusjonen er mest tilfreds med er kvaliteten på foreleserne og kvaliteten på studiene. Antall studenter og studentmiljøet er det også forholdsvis høy tilfredshet med blant studentene. De ansattes synlighet i den offentlige debatten er derimot ikke studentene veldig imponert over. Studentenes vurdering av de øvrige faktorene relatert til UiN fremkommer av tabell 4-4.

Tabell 4-4: Studenter ved UiN sin vurdering av forhold ved UiN.*³

<i>Faktor</i>	<i>Vurdering</i>
Forelesere	3,93
Kvalitet	3,93
Studenter	3,89
Miljø	3,80
Omdømme	3,76
Utlandet	3,62
Kontakter	3,30
Synlighet	3,11

*(1=svært lite tilfreds, 2=lite tilfreds, 3=verken tilfreds eller utilfreds, 4=litt tilfreds, 5=svært tilfreds).

4.2.2 Forhold ved studentbyen Bodø

Mulighetene for friluftsliv er den faktor, av de fem i tabell 4-5, studentene ved UiN mener Bodø er best på. Det synes også som om tilfredsheten er rimelig høy når det gjelder antall innbyggere i byen, og idretts- og kulturtilbudet. Derimot er studentene misfornøyd med tilgangen på studenthybler.

Tabell 4-5: Studenter ved UiN sin vurdering av forhold ved studentbyen Bodø.*

<i>Faktor</i>	<i>Vurdering</i>
Friluftsliv	4,51
Innbyggere	3,94
Idrett	3,69
Kultur	3,61
Hybler	2,05

*(1=svært lite tilfreds, 2=lite tilfreds, 3=verken tilfreds eller utilfreds, 4=litt tilfreds, 5=svært tilfreds).

4.2.3 Økonomiske forhold ved studiestedet

Studentene ved UiN er ikke veldig tilfreds med noen av de fire økonomiske forhold ved studiestedet de ble bedt om å vurdere. Allikevel er tilfredsheten høyest når det gjelder mulighetene for å finne deltidsjobb og transporttilbudet mellom utdanningsinstitusjonen og hjemstedet. Klart minst tilfreds er studentene med hybelkostnadene. Det er tydelig at studentene synes det er for dyrt å bo i Bodø.

³ Studentene ved UiN ble ikke spurt om tilfredshet med studieprogrammet.

Tabell 4-6: Studenter ved UiN sin vurdering av økonomiske forhold ved å studere i Bodø.*

Faktor	Vurdering
Deltidsjobb	3,44
Transport ^a	3,36
Transportkostnad ^b	2,81
Hybelkostnad	2,17

*(1=svært lite tilfreds, 2=lite tilfreds, 3=verken tilfreds eller utilfreds, 4=litt tilfreds, 5=svært tilfreds).

^a Gjennomsnittlig vurdering av tog-, fly- og busstilbud.

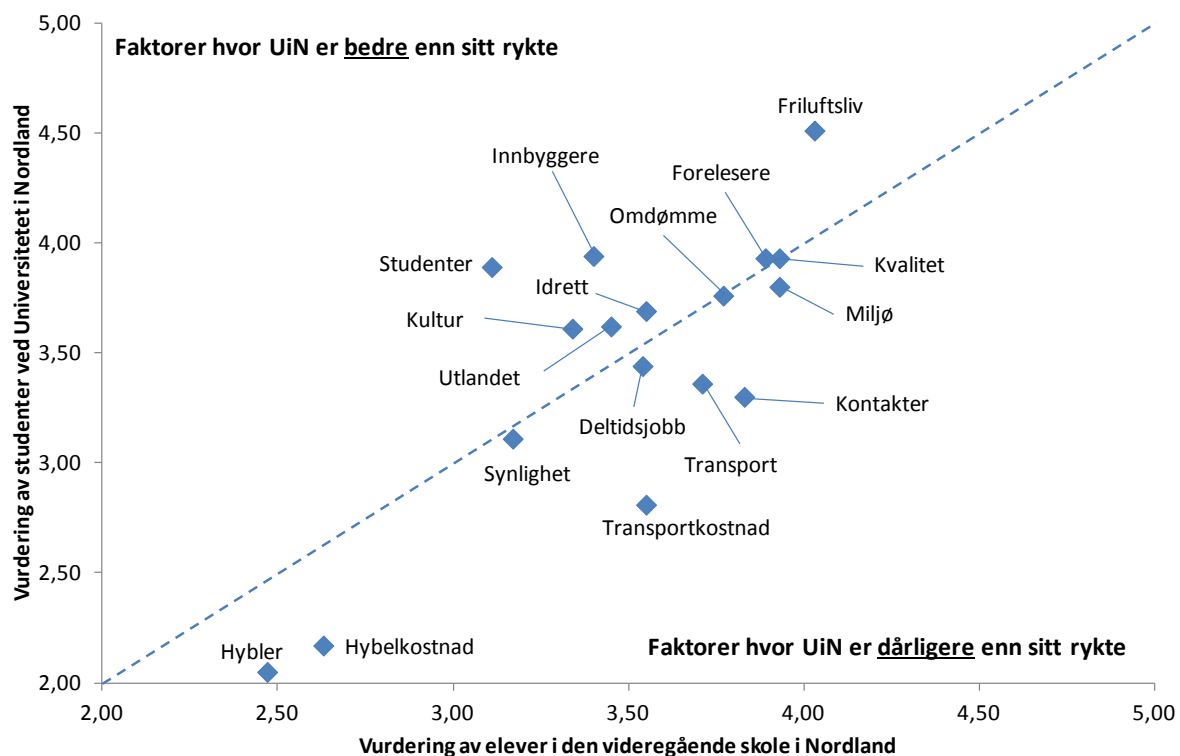
^b Gjennomsnittlig vurdering av bussbillettpris UiN-Bodø sentrum og flybillettpris til/fra Bodø lufthavn.

4.3 NÅVÆRENDE STUDENTERS VURDERING OG POTENSIELLE STUDENTERS OPPFATNING AV UIN

Ved å sammenholde hvordan elevene i den videregående skole i Nordland og studentene ved UiN vurderer faktorer relatert til det å studere ved UiN, kan en få avdekket om det er faktorer hvor UiN er bedre enn sitt rykte og som således kan være faktorer institusjonen bør fokusere på å få frem i sin kommunikasjon med potensielt fremtidige studenter.

I figur 4-1 er faktorer relatert til studier ved UiN plottet. Faktorenes plassering langs den horisontale akse reflekterer hvor godt elever i den videregående skole i Nordland som planlegger å studere høsten 2014, vurderer UiN på disse faktorene. Faktorenes plassering langs den vertikale akse reflekterer hvordan studentene ved UiN vurderer de samme faktorene. I figuren er det trukket en 45-graders linje som representerer alle punkter hvor elevene i den videregående skole og studentene ved UiN har sammenfallende vurdering. Dette innebærer at faktorene som ligger under linjen er faktorer hvor UiN er dårligere enn sitt rykte, og at UiN er bedre enn sitt rykte når det gjelder faktorene over linjen.

Det fremkommer av figur 4-1 at UiN er dårligere enn sitt rykte når det gjelder åtte av de aktuelle faktorene. Tre av faktorene er plassert på linjen, noe som innebærer at elevene i den videregående skole har omlag samme vurdering av disse faktorene som studentene ved universitetet har. Når det gjelder seks av faktorene er UiN bedre enn sitt rykte. Dette innebærer at universitetet, gjennom sin markedsføring, kan gjøres mer attraktivt blant ungdom i Nordland ved å informere disse om hvordan UiN er på disse områdene.



Figur 4-1: Et plot av hvordan elever i den videregående skole i Nordland og studenter ved UiN vurderer faktorer relatert til studier ved UiN.⁴

4.4 OPPSUMMERING

I dette kapittelet har vi først presentert hvordan elever i den videregående skole i Nordland vurderer ulike faktorer relatert til studier ved UiN. Deretter har vi sett på hvordan de som i dag er studenter ved universitetet vurderer de samme faktorene. Til slutt har vi sett på i hvilken grad det er ulike oppfatninger de to gruppene imellom når det gjelder hvordan de vurderer universitetet og Bodø i forhold til disse faktorene. Vi vil spesielt trekke frem følgende forhold:

- Faktorene elevene i den videregående skole opplever at studier ved UiN i Bodø er best på er avstand mellom studie- og hjemsted, mulighetene for friluftsliv, kvaliteten på studiene og studentmiljøet.
- Faktorene studentene ved UiN mener er best ved å studere ved universitetet i Bodø er mulighetene for friluftsliv, antall innbyggere, kvaliteten på foreleserne og kvaliteten på studiene.

⁴ Vi har tolket elevene sine vurderinger til å være på en skala fra "svært bra" til "svært lite bra" mens studentene gjorde sine vurderinger på en skala fra "svært tilfreds" til "svært lite tilfreds". I figuren har vi tolket "svært tilfreds" å uttrykke samme oppfatning om en faktor som "svært bra".

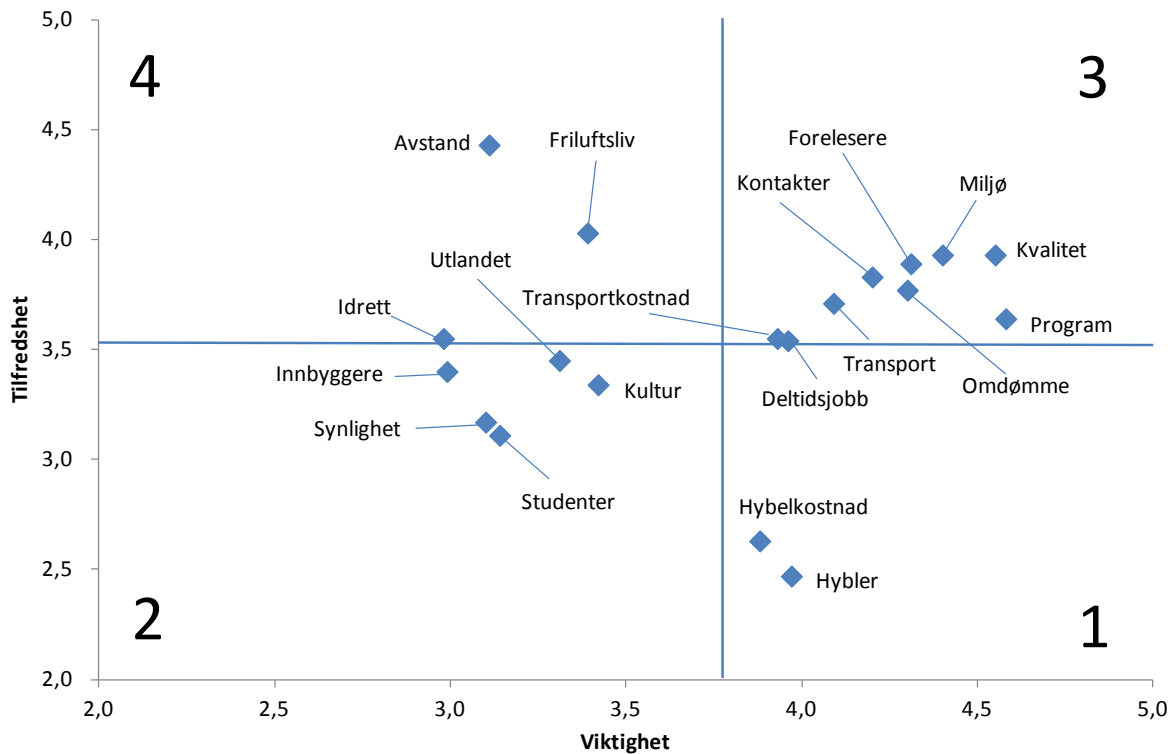
- UiN er bedre enn sitt rykte blant elevene i den videregående skole blant annet når det gjelder antall studenter, antall innbyggere på studiestedet og mulighetene for friluftsliv.
- UiN er dårligere enn sitt rykte blant elevene i den videregående skole blant annet når det gjelder transportkostnadene mellom studie- og hjemsted, hybelkostnader, tilgangen på studenthybler og muligheten for å knytte kontakter som vil være nyttige i arbeidslivet.

5. VEIEN MOT ET MER ATTRAKTIVT UNIVERSITET I NORDLAND

På grunnlag av svarene som ble gitt av elevene i den videregående skole i Nordland, gjennomføres nedenfor en analyse av hvilke tiltak Universitetet i Nordland kan iverksette for å bli mer attraktivt for potensielle fremtidige studenter.

5.1 VIKTIGHET OG TILFREDSHET

I figur 5-1 er en rekke faktorer som er relatert til det å studere ved UiN plottet etter hvor viktig elevene i den videregående skole i Nordland vurderer disse ved valg av studiested (horisontal akse) og hvor bra elevene vurderer at UiN er på samme faktorer (vertikal akse). Den vertikale linjen ved verdien 3,8 representerer faktorenes gjennomsnittlige viktighet. Den horisontale linjen ved verdien 3,6 representerer gjennomsnittlig tilfredshet med faktorene.



Figur 5-1: Elever i den videregående skole i Nordland sin vurdering av viktighet og tilfredshet med ulike forhold knyttet til UiN og Bodø som studentby; kvadrantmodellen.

De ulike faktorens plassering i figur 5-1 kan tolkes på følgende vis:

Kvadrant 1

Kvadrant 1 består av faktorer som er av høy viktighet for potensielle studenter, men hvor det er liten tilfredshet med UiN. Denne kvadranten består av to faktorer; *Hybelkostnad* og

hybler. Dette innebærer at det er spesielt viktig for universitetet å prioritere tiltak som bedrer tilgangen på studenthybler og som kan bidra til å redusere hybelkostnadene.

Kvadrant 2

Kvadrant 2 består av faktorer som er av lav viktighet og hvor det er liten tilfredshet med UiN. Fem av faktorene som er studert i denne rapporten er plassert i denne kvadranten; *Studenter, synlighet, kultur, innbyggere og utlandet*. Som følge av den lave viktigheten bør det sannsynligvis ikke prioriteres høyt å øke tilfredsheten på disse faktorene.

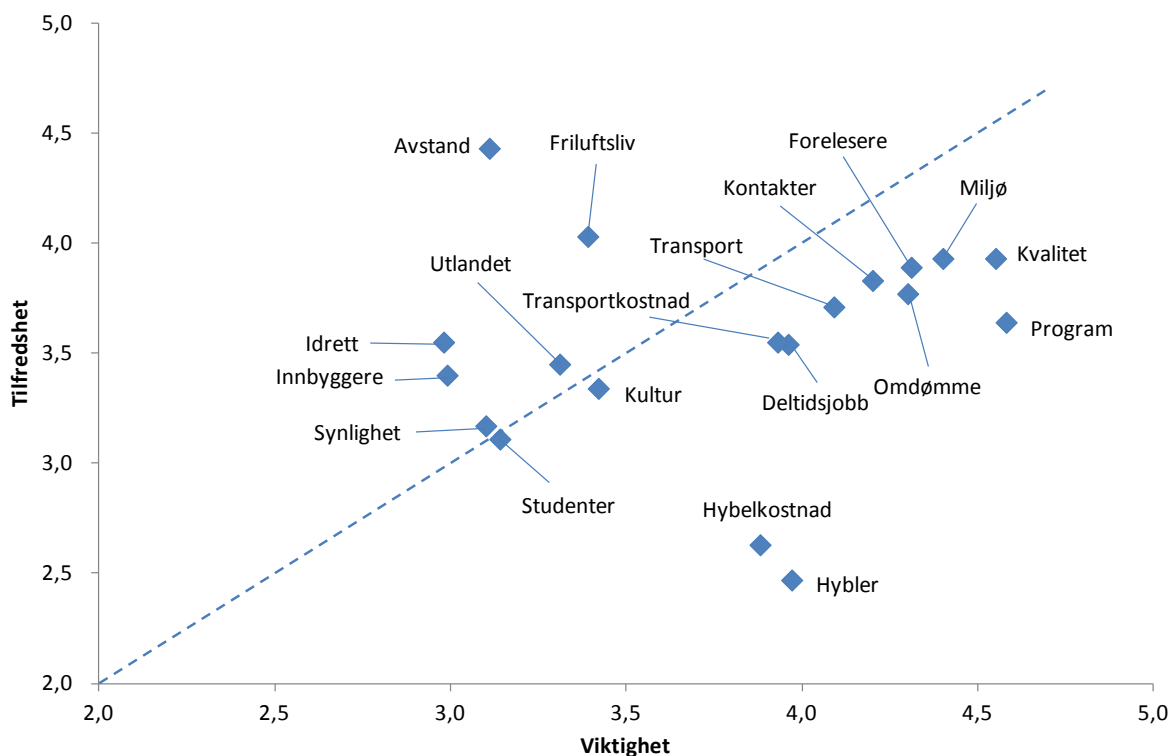
Kvadrant 3

Kvadrant 3 består av faktorer som er av høy viktighet og hvor det er høy tilfredshet med UiN. Ni av faktorene som vi har studert faller i denne kvadranten; *Program, kvalitet, miljø, forelesere, omdømme, kontakter, transport, deltidsjobb og transportkostnad*. Med hensyn til disse faktorene bør målet være å opprettholde tilfredsheten.

Kvadrant 4

Kvadrant 4 består av faktorer som er av lav viktighet, men hvor potensielle studenter har høy tilfredshet med UiN. Tre faktorer befinner seg i denne kvadranten; *Avstand, friluftsliv og idrett*.

En svakhet ved kvadrant-modellen som er benyttet i figur 5-1 er at betydelige prioriteringsendringer kan følge av små endringer i en faktors posisjon i modellen (Bacon, 2003). I figur 5-1 vil for eksempel *hybelkostnad*, som følge av små endringer i faktorens posisjonering, kunne gå fra å være en faktor hvor tiltak *må* iverksettes til å være en faktor hvor tiltak *bør vurderes* iverksatt. Det har derfor blitt foreslått å i stedet sette en 45-graders stigende linje inn i figuren. En slik ISO-linje representerer en perfekt balanse mellom viktighet og tilfredshet (Hawes og Rao, 1985). Alt over eller under linjen indikerer at ressurser bør reallokeres for å bevege faktorene mot ISO-injen. En slik ISO-linje er trukket i figur 5-2.



Figur 5-2: Elever i den videregående skole i Nordland sin vurdering av viktighet og tilfredshet med ulike forhold knyttet til UiN og Bodø som studentby; ISO-modellen.

Det fremkommer av figur 5-2 at det er flere faktorer under enn over linjen, noe som indikerer at viktigheten av disse faktorene er høyere enn tilfredsheten. Det er rimelig å anta at de faktorene hvor det er størst avvik mellom viktighet og tilfredshet er de som det er mest kritisk å iverksette tiltak i forhold til. Disse faktorene er identifisert i tabell 5-1.

Tabell 5-1: Differansen mellom viktighet og tilfredshet knyttet til ulike forhold ved å studere i Bodø.*

Faktor	Viktighet	Tilfredshet	Differanse
Hybler	3,97	2,47	1,50
Hybelkostnad	3,88	2,63	1,25
Program	4,58	3,64	0,94
Kvalitet	4,55	3,93	0,62
Omdømme	4,30	3,77	0,53
Miljø	4,40	3,93	0,47
Forelesere	4,31	3,89	0,42
Deltidsjobb	3,96	3,54	0,42
Kontakter	4,20	3,83	0,37
Transport	4,09	3,71	0,38
Transportkostnad	3,93	3,55	0,38
Kultur	3,42	3,34	0,08
Studenter	3,14	3,11	0,03

*Kun faktorer hvor oppfattet viktighet overstiger oppfattet tilfredshet er med i tabellen.

De to faktorene hvor det er størst differanse mellom viktighet og tilfredshet er tilgangen på studenthybler og prisen studentene må betale for å leie disse. Dette indikerer at det er svært viktig for universitetet og andre interessenter som kommune og fylkeskommune å legge forholdene til rette for at studentenes bosituasjon forbedres. Når vi har at verdiene i tabell 5-1 er basert på potensielt fremtidige studenter sin oppfatning av det å studere ved UiN, og det fremkommer av figur 4-1 at Bodø er dårligere enn sitt rykte både når det gjelder tilgangen på studenthybler og hybelkostnaden, blir det desto viktigere å iverksette tiltak. Universitetets studieprogram, kvaliteten på de studier som tilbys og universitetets omdømme er også faktorer UiN bør bli bedre på.

5.2 OPPSUMMERING

I dette kapitlet har vi foretatt en analyse av hvilke tiltak som bør iverksettes for å gjøre UiN til et mer attraktivt studiested. Vi vil spesielt fremheve følgende:

- Tiltak som bedrer tilgangen på studenthybler, og som reduserer leiepriser for slike, bør iverksettes.
- En gjennomgang av hvilke studier som tilbys bør gjøres.
- Tiltak som bedrer kvaliteten på universitetets studier bør vurderes.

REFERANSER

- Bacon, D. R. (2003). A comparison of approaches to importance-performance analysis. *International Journal of Market Research*, 45 (1), s. 55-71.
- Briggs, S. (2006). An exploratory study of the factors influencing undergraduate student choice: the case of higher education in Scotland. *Studies in Higher Education*, 31 (6), s. 705-722.
- DesJardins, S. L., og Toutkoushian, R. K. (2005). Are students really rational? The development of rational thought and its application to student choice. I J. Smart (Ed.), *Higher education: Handbook of theory and research*, s. 191-240. Dordrecht, Springer.
- Galotti, K., og Mark, M. (1994). How do high school students structure an important life decision? A short-term longitudinal study of the college decision-making process. *Research in Higher Education*, 35 (5), s. 589-607.
- Hair, J. F. (1998). *Multivariate data analysis*. Prentice Hall, Upper Saddle River, N.J.
- Hawes, J. M., og Rao, C. P. (1985). Using importance-performance analysis to develop health care marketing strategies. *Journal of Health Care Marketing*, 5 (4), s. 19-25.
- Jackson, G. A. (1982). Public Efficiency and Private Choice in Higher Education. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 4 (2), s. 237-247.
- Obermeit, K. (2012). Students' choice of universities in Germany: structure, factors and information sources used. *Journal of Marketing for Higher Education*, 22 (2), s. 206-230.
- Pampaloni, A. M. (2010). The influence of organizational image on college selection: what students seek in institutions of higher education. *Journal of Marketing for Higher Education*, 20 (1), s. 19-48.
- Røberg, K. I. K. (2014). *Høgskolenes betydning for regional rekruttering til næringsrettede profesjonsyrker*. HiOA Rapport 2014 nr 7, Oslo.
- Soutar, G. N., og Turner, J. P. (2002). Students' preferences for university: A conjoint analysis. *International Journal of Educational Management*, 16 (1), s. 40-45.
- To, W. M., Lung, J. W. Y., Lai, L. S. L., og Lai, T. M. (2014). Destination choice of cross-border Chinese students: an importance-performance analysis. *Educational Studies*, 40 (1), s. 63-80.



UNIVERSITETET I
NORDLAND

HANDELSHØGSKOLEN I BODØ • HHB

Senter for innovasjon og bedriftsøkonomi, SIB AS

Handelshøgskolen i Bodø (HHB) ble etablert i 1985 under navnet Siviløkonomutdanningen i Bodø. HHB tilbyr en rekke utdanninger på bachelor, master og PhD nivå, og forskning innenfor flere områder. Ved HHB, som fra 1. januar 2011 er en del av Universitetet i Nordland, er det totalt ca. 1200 studenter og om lag 80 vitenskapelig ansatte.

Senter for Innovasjon og Bedriftsøkonomi AS ble etablert i 2004, og utfører utrednings- og forskningsoppdrag innenfor HHBs fagområder. Senteret er samlokalisert med HHB.

Bodø Graduate School of Business was established in 1985. Located in Bodø, Northern Norway, we offer various business courses, research, post-graduate training and business development. Today, HHB has approximately 80 academic positions and roughly 1,200 students distributed across bachelor-, master- and PhD programs. From 2011 HHB is one of four faculties at the University of Nordland.

Centre for Innovation and Economics was established in 2004, and carries out research projects within the same research areas as Bodø Graduate School of Business. The centre is located together with Bodø Graduate School of Business.